

3. Гоголь М. Тарас Бульба, пер., укр., В. Шкляра, вид., Апріорі 2017
4. Гудзенко О. Сучасна польська література про Україну та українців: ключ до уникнення стереотипізації. Гуманітарна освіта в технічних вищих навчальних закладах. № 38, Київ, 2018, с. 49.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-491-0-94>

РОЛЬ ВІЗУАЛЬНИХ МИСТЕЦТВ У ФОРМУВАННІ НОВОГО СУСПІЛЬНОГО СПРИЙНЯТТЯ В УМОВАХ ПОСТКОНФЛІКТНОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ

Мараховська К. Д.

*старший викладач кафедри дизайну
Міжнародний гуманітарний університет
м. Одеса, Україна*

Візуальні мистецтва відіграють важливу роль у формуванні нового суспільного сприйняття під час постконфліктного відновлення України. Оновлення колективної свідомості відбувається через визначення травматичних пунктів пам'яті, переосмислення їх та створення нових образів, що відображають сучасну спротивну ідентичність. Вони не лише відображають реальність, а й активно впливають на суспільну свідомість, сприяючи процесам примирення, переосмислення та відновлення.

Олеся Геращенко у своїй статті «Трансформація конфліктів за допомогою візуального мистецтва: підходи і обмеження інструментарію» зазначає, що мистецтво є вагомим чинником формування картини світу, впливаючи на соціально-психологічні, політичні та економічні процеси суспільства. Вона підкреслює, що в умовах конфлікту візуальне мистецтво може служити платформою для діалогу та миротворчості, допомагаючи суспільству переосмислити травматичний досвід та налагодити порозуміння [1].

Вікторія Барабаш у своїй роботі «Візуальна комунікація як ключ до нового етапу української культурної трансформації» розглядає візуальну мову як основний механізм передачі емоцій та формування нових сенсів, що сприяє зміцненню національної ідентичності. Вона зазначає, що художники, дизайнери та медіа активно використовують культурні символи й образи, переосмислюючи традиційні цінності та інтегруючи нові культурні наративи, які підтримують українську єдність і спротив [2].

Леся Смирна у статті «Ландшафт війни в Україні у візуальних проєктах і мистецьких практиках 2022–2023 років (кейс-аналіз дискурсу)» аналізує

форми художньої репрезентації війни в Україні, підкреслюючи, що візуальне мистецтво стало невід'ємною частиною мистецького ландшафту, відображаючи екзистенційний спротив жорстокій реальності. Вона зазначає, що використання танатологічного дискурсу у візуальних мистецьких практиках стало поштовхом до пошуку нової життєвості у патологічній реальності військової «некрофільї» [3].

Тобто, у контексті постконфліктного відновлення України візуальні мистецтва виконують декілька важливих функцій:

- Переосмислення та рефлексія: мистецтво надає можливість суспільству осмислити пережитий досвід, виразити колективні травми та знайти шляхи до зцілення.

- Формування національної ідентичності: через використання культурних символів та образів мистецтво сприяє зміцненню національної свідомості та єдності.

- Модерація суспільного діалогу: музеї та художні інституції можуть виступати платформами для обговорення складних питань, сприяючи порозумінню та примиренню.

- Етична репрезентація: митці які займаються візуальними мистецтвами стоять перед викликом етично відображати реалії війни, уникати сенсаціоналізму та поважати гідність зображуваних осіб.

Таким чином, візуальні мистецтва стають невід'ємною частиною процесу гармонізації постконфліктного суспільства, сприяючи розвитку критичного мислення, переосмисленню своїх травм та побудові нових цінностей. Мистецтво не лише допомагає загоєнню соціальних ран, ай формує відповідальне і чутливе суспільство, готове до мирового діалогу та створення стійкого майбутнього.

Література:

1. Geraschenko O. Visual Art: Facilitated Conflict Transformation. Approaches and Limitations of the Instrument. NaUKMA Research Papers. History and Theory of Culture. 2020. Т. 3. С. 62–71. URL: <https://doi.org/10.18523/2617-8907.2020.3.62-71> (дата звернення: 12.03.2025).

2. Барабаш В. Візуальна комунікація як ключ до нового етапу української культурної трансформації. Design, visual art & creativity: modern trends and technologies : proceedings of ist international scientific and practical conference (12th of december 2022). 2022. Vol. 1. С. 15–20. URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14576836>. (дата звернення: 12.03.2025).

3. Kontsevych O. The Trumpeter's Performance Exhalation as One of the Main Factors in Performance Universalism. CONTEMPORARY ART. 2023. № 19. URL: <https://doi.org/10.31500/2309-8813.19.2023.294890> (дата звернення: 12.03.2025).